

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Zitting van 11 mei 2021

Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

**31 2021_B&W_00242 Informatienota - Concept Regionale visie Jeugdhulp
IJsselland 2021 - 2025 - informeren****Samenstelling:**

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder;
de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl, Wethouder; mevrouw J. de Groot, Secretaris

Samenvatting

Steenwijkerland en de tien andere gemeenten in de regio IJsselland werken samen om in de regio specialistische jeugdhulp beschikbaar te stellen en de Jeugdwet uit te voeren. Dat gebeurt via het Regionaal Servicebureau Jeugd IJsselland (RSJ).

Iedere jeugdhulpregio moet een eigen regionale visie vastleggen waarin de gemeenten met elkaar beschrijven wat ze willen bereiken. De afgelopen periode is aan de regionale visie Jeugdhulp IJsselland gewerkt en inmiddels ligt er een concept.

Deze concept regionale visie sluit naadloos aan bij de lokale ambities van Steenwijkerland en bij het transformatieprogramma Sociaal domein 2.0. Daarin geven leidende principes en de benadering van positieve gezondheid richting aan de transformatie. Ook termen als het versterken van veerkracht, het hebben en houden van eigen regie en grip op kosten komen daarin terug.

In de fase waarin we nu zitten wordt de conceptvisie gedeeld met betrokken, zoals de jeugdhulpaanbieders en is er ruimte voor feedback.

In deze nota informeren we u over de stand van zaken en delen we de concept regionale visie Jeugdhulp IJsselland met u. Feedback op dit concept zal wethouder Jongman meenemen naar het RSJ waar een werkgroep zich buigt over het verwerken van de ontvangen reacties.

Informatienota

Inleiding

Steenwijkerland en de tien andere gemeenten in de regio IJsselland werken samen om in de regio specialistische jeugdhulp beschikbaar te stellen en de Jeugdwet uit te voeren. Dat gebeurt via het Regionaal Servicebureau Jeugd IJsselland (RSJ). Iedere jeugdhulpregio moet een eigen regionale visie vastleggen.

De huidige regionale visie voor Jeugdhulp '*Samenwerken aan transformatie*' is in 2016 opgesteld en kende een looptijd van 2017-2020. In 2020 is gestart met het ontwikkelen van een regionale visie Jeugdhulp IJsselland voor de periode 2021-2025. Bij dit proces zijn diverse stakeholders, waaronder jongeren, het regionaal cliëntenplatform, de lokale toegang, de bestuurders en jeugdhulpaanbieders betrokken.

Ook uw raad heeft vorig jaar de mogelijkheid gekregen input te leveren voor deze regionale visie. U kon daarbij aangeven welke onderwerpen volgens u in de visie moeten worden opgenomen en welke veranderingen u graag wilt zien in de jeugdhulp voor de komende jaren.

De input die in die fase is opgehaald is verwerkt in het concept dat er nu ligt. Deze conceptvisie geeft richting aan de manier waarop de elf gemeenten binnen de regio IJsselland samenwerken rondom jeugdhulp en wat ze de komende jaren daarin willen bereiken. De visie schrijft geen lokaal beleid voor. Dat betekent dat we als gemeente zelf bepalen hoe de regionale visie een plek krijgt in het lokale beleid.

Als we kijken naar de inhoud van de concept regionale visie, dan sluit deze naadloos aan bij de lokale ambities van Steenwijkerland en bij het transformatieprogramma Sociaal domein 2.0. Dat lichten we hieronder toe.

Regionale visie jeugdhulp IJsselland versterkt de lokale transformatie 2.0

In de concept regionale visie gaat het om het versterken van jeugdigen en gezinnen. Om 'elk kind een thuis' vanuit de benadering dat 'een jeugdige het mooist groeit op zijn eigen wortels'. Dit sluit aan bij en versterkt het lokale transformatieprogramma 2.0 waarin de benadering van positieve gezondheid en leidende principes richting geven aan de transformatie van de jeugdhulp. Dit betekent het versterken van de veerkracht van de jeugdige en het gezin, het hebben en houden van eigen regie en het versterken van het eigen netwerk. Daarbij hoort het normaliseren en de-medicaliseren, het leren omgaan met tegenslagen en teleurstellingen als onderdeel van het leven, zonder meteen professionele hulp in te willen zetten. Maar daarbij hoort ook dat jeugdigen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben, deze ondersteuning krijgen.

Deze benadering vraagt om een sterke rol van de lokale toegang. Zij verkennen de hulpvraag en kijken samen met jeugdige en ouders wat nodig is. Zij handelen met een brede blik, sturen op een integrale benadering en passende hulp. De transformatie vraagt om versterking van de rol van de toegang, om leren en ontwikkelen zodat de meest passende ondersteuning geboden kan worden. Binnen ons lokale transformatieprogramma is dit dan ook een van de onderdelen waaraan wordt gewerkt.

Kernboodschap

Niet van toepassing.

Consequenties voor de gemeente

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

In de fase waarin we nu zitten wordt de conceptvisie gedeeld met de betrokkenen, zoals de jeugdhulpaanbieders. Aan hen wordt gevraagd of zij zich in deze conceptvisie herkennen en of zij er in de praktijk handen en voeten aan kunnen geven.

De reacties uit deze fase worden verwerkt in de definitieve versie die in juni a.s. in het regionaal bestuurlijk overleg wordt besproken. Na het zomerreces wordt deze in elke gemeente ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Corona

Niet van invloed.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de informatienota concept regionale visie Jeugdhulp IJsselland 2021 - 2025 vast te stellen.

Bijlagen

1. Concept Regionale visie Jeugdhulp IJsselland 2021 - 2025.pdf

Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland

2021-2025

Conceptversie | 9 maart 2021

Inhoud

1. Inleiding	5
2. In de regio IJsselland heeft elk kind een thuis	10
3. Regionale samenwerking IJsselland	14
4. Transformatie	17
5. Inkoop	20
6. Toegang tot jeugdhulp	23
7. In Control	26
Bijlage 1. Begrippenlijst	29
Bijlage 2. Tekening proces totstandkoming regionale visie	31

CONCEPT

DIRK

Ik ben Dirk, ik ben 23 jaar en woon op kamers. Ik studeer politicologie.

Al toen ik een baby was, werd duidelijk dat mijn moeder niet voor mij kon zorgen. Ik werd uit huis geplaatst en kwam bij mijn oma, die ervaring had als voogd. Op mijn 6e ging ik naar een pleeggezin, waar ik weer weg moest. Ik weet niet meer waarom. Toen woonde ik tijdelijk weer bij mijn oma, maar ik was niet het meest makkelijke kind. En ik was nog maar 7 en mijn oma al wat ouder. Ik kwam daarna nog in twee andere groepen terecht en ging op mijn 9e weer naar een pleeggezin. Ik moest daar eigenlijk op mijn 18e weg, maar kreeg vanwege mijn examens een verlenging. Op mijn 19e ben ik op kamers gegaan.

De voogd kende het gezin en ook de groepsleiding kende het gezin waar ik zou komen. Ik ben goed door haar begeleid in de overgang naar het pleeggezin. Het contact met haar was ook heel ontspannen. Ook de mentor van de groep waar ik in zat, kende het gezin waar ik naartoe zou gaan. De voogd bleef investeren in onze relatie en ze bleef er lang. Ze kwam even langs, we gingen ergens wat drinken en eten, wat wil je, hoe gaat het en dat soort dingen. Van de keukentafel weg, even de stad in ofzo.

Ik had tot mijn 9e af en aan contact met mijn moeder. Soms wel en soms tijden niet. Het bracht erg veel onrust. Mijn moeder manipuleerde ook mijn beeld van mijn pleeggezin. Mijn oma was heel duidelijk over wat er gebeurde. Toen heb ik aangegeven dat ik geen contact meer wilde met mijn moeder.

Ik ben goed begeleid en heb ook wel geluk gehad. Ik had een stevige oma, die heel eerlijk was over mijn moeder. Ze legde uit waarom dingen waren zoals ze waren en vertelde me ook dat het niet meer goed zou komen met mijn moeder en mij. Terwijl de voogd die ik toen had, zei dat ik wel terug naar huis zou kunnen als ik genoeg mijn best zou doen. Ik ben blij dat oma zo eerlijk is geweest. Dat gaf me duidelijkheid en perspectief.

Ik had ook een goede band met mijn oom en tante. Ik kon daar niet wonen, omdat de relatie tussen mijn moeder en mijn tante complex was, ze durfden het risico

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

niet aan. Wel hebben ze veel met mij ondernomen. Zo sleutelde ik met mijn oom aan auto's en mocht ik mee naar beurzen.

In het pleeggezin leerde ik omgaan met het gezinsleven. Er waren duidelijke afspraken. Ik moest wennen want ik kwam van een groep met meer leeftijdsgenoten naar een gezinssituatie. Dat was niet altijd makkelijk, ik was het niet gewend. Ik had gesprekjes over hoe het ging. Ik kreeg ook opdrachtjes, zoals niet ingaan op uitdagend gedrag van de ander. Verder kon ik nog steeds naar oma toe en ook zorgden ze ervoor dat veel andere bestaande dingen zoveel mogelijk zo bleven. Ik heb nog steeds goed contact met het pleeggezin. De relatie is eigenlijk nog beter geworden sinds ik op kamers ben.

CONCEPT

1. Inleiding

Kinderen moeten in een veilige en gezonde omgeving opgroeien en zich kunnen ontwikkelen. Kinderen groeien op in een gezin, gaan naar school, spelen in de wijk/buurt en bewegen voldoende. Dit is alleen niet voor ieder kind weggelegd. Voor sommige kinderen geldt dat ouders niet of nog niet in staat zijn die veilige en gezonde omgeving neer te zetten.

Voor die kinderen hebben wij¹, de elf IJssellandse gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle, ingezet op lokale voorzieningen zoals bijvoorbeeld een consultatiebureau en het welzijnswerk ter ondersteuning. Daar waar de lokale voorzieningen niet of onvoldoende helpen en/of kinderen in een onveilige situatie verkeren en het niet anders kan, is jeugdhulp beschikbaar.

Kenmerken Regio IJssel²

In onze regio wonen ruim 531.000 inwoners. Hiervan is 19% jonger dan 18 jaar (iets meer dan 113.000). Ongeveer 12% van de kinderen tot 18 jaar kreeg in 2019 jeugdhulp. Hiervan werd 5% afgegeven via een persoonsgebonden budget (PGB) en de rest via zorg in natura (ZIN). In 2019 kregen 11.770 kinderen jeugdhulp zonder verblijf (8,1%) en 1.785 kinderen jeugdhulp met verblijf (1,2%). Ook kregen 1.410 kinderen te maken met jeugdbescherming (1,2%) en 245 met jeugdreclassering (0,3%).

Gemeenschappelijke Regeling

Om jeugdhulp beschikbaar te stellen en de Jeugdwet uit te voeren, werken we in de regio IJssel² als elf gemeenten samen. Hiertoe hebben wij de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJssel² (hierna: RSJ IJssel²) opgericht. Het RSJ IJssel² richt zich in het bijzonder op de inkoop van diensten in het kader van de specialistische jeugdhulp, het contractmanagement, de (financiële) administratie, monitoring en de uitvoering van regionaal inhoudelijke thema's.

Norm voor Opdrachtgeverschap

De Norm voor Opdrachtgeverschap³ schrijft dat iedere jeugdhulpregio over een College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

eigen regionale visie dient te beschikken. In de regio IJsselland hebben we in 2016⁴ voor het eerst beschreven hoe we de samenwerking vormgeven en op welke wijze we de transformatie in de jeugdhulp hebben opgepakt, ter versterking van de lokale transformatie. In 2020 zijn we gestart met het ontwikkelen van een nieuwe visie. Het proces dat heeft geleid tot de regionale visie is opgebouwd conform de eisen die vanuit de Norm voor Opdrachtgeverschap worden gesteld.

Met (vertegenwoordigers van) jeugdigen en ouders, jeugdhulpaanbieders, de elf IJssellandse gemeenten en andere betrokken organisaties, waaronder organisaties werkzaam binnen het gedwongen kader jeugdhulp, hebben we gesproken over onze stip op de horizon: hoe willen we dat de jeugdhulp er over vijf tot 10 jaar uit ziet? De uitkomsten van deze gesprekken hebben we als startpunt gebruikt voor het schrijven van dit visiedocument⁵.

Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van wat er op diverse plekken en organisaties in ontwikkeling is. Zowel lokaal, regionaal als landelijk. Zoals de ontwikkelingen die in het kader van de transformatie plaatsvinden binnen de projectgroepen ambulantisering en gedwongen kader jeugd, de doorontwikkeling inkoop en de visies van diverse andere partijen zoals de GGD en de zorgverzekeraars.

Ook ten aanzien van de inrichting van de visie hebben we de Norm voor Opdrachtgeverschap gevolgd. De Norm schrijft voor welke onderwerpen in de visie aan de orde moeten komen. Deze onderwerpen zijn verwerkt in voorliggende visie.

Status Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland

Deze visie geeft richting aan de wijze waarop we de samenwerking in de regio IJsselland ten aanzien van jeugdhulp willen doorontwikkelen. Maar misschien nog wel belangrijker geeft deze visie ook richting aan wat we met deze samenwerking willen bereiken en hetgeen de elf gemeenten in de regio bindt. De visie schrijft geen lokaal beleid voor de gemeenten. Het is aan ons zelf en daarmee ook een lokale verantwoordelijkheid hoe we deze visie een plek geven binnen het beleid van onze gemeenten.

Sturing op de uitvoering en realisatie van de visie

We willen de uitvoering en realisatie van de visie goed volgen en erop kunnen sturen. De kadernota, het jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag van het RSJ zijn daarvoor belangrijke instrumenten. De visie wordt via de kadernota vertaald naar een meerjarenagenda. Het bestuur van het RSJ IJsselland prioriteert de meerjarenagenda in het jaarplan. Welke activiteiten gaan we in het betreffende jaar uitvoeren?

De jaarrekening en het jaarverslag geven inzicht in de voortgang van de uitvoering. Hebben we alle activiteiten uitgevoerd en tot welke resultaten heeft dat geleid?

Opbouw van de visie

We starten met onze visie 'elk kind een thuis' (hoofdstuk 2). Vervolgens beschrijven we de wijze waarop in de regio IJsselland de samenwerking is georganiseerd en welke ontwikkeling we daarin zien (hoofdstuk 3). Daarna beschrijven we de betekenis van onze ambitie voor de inzet op transformatie (4), het inkoopmodel (5) en de toegang (6). Tot slot beschrijven we hoe we in control zijn en blijven als gemeenten (hoofdstuk 7).

Tussen de hoofdstukken in staan verhalen van jongeren die we hebben gesproken over hun ervaringen met jeugdhulp. Zij waren alle vier erg open over wat zij hebben meegemaakt en hebben zeer waardevolle adviezen aan ons gegeven. Hun adviezen hebben we verwerkt in onze visie. De namen van de jongeren zijn verzonden om hun anonimiteit te waarborgen.

In bijlage 1 hebben we een begrippenlijst opgenomen met uitleg van veel gebruikte begrippen.

¹ Bron: CBS Jeugdmonitor en CBS Statline (data: 2019).

² Daar waar in deze visie over wij wordt gesproken, wordt bedoeld de elf IJssellandse gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle

³ Zie voor meer informatie over de Norm voor Opdrachtgeverschap:

<https://vng.nl/artikelen/waarom-een-norm-voor-opdrachtgeverschap>.

⁴ Samenwerken aan transformatie 2017-2020. Lokale visie als onderlegger voor de samenwerking aan de transformatie van de jeugdhulp in de regio, oktober 2016.

⁵ Zie bijlage 2 voor een overzicht van het proces.

BJÖRN

Ik ben Björn, ik ben 30 jaar en ik woon samen met mijn vrouw en dochtertje. Ik werk als adviseur.

Mijn ouders hadden al vroeg in de gaten dat ik een ander kind was dan mijn zussen. Ik bewoog veel, sliep weinig en was onrustig. Mijn ouders maakten zich zorgen. Ook op school waren er zorgen. Ik vroeg heel veel aandacht. Ik was ook heel vroeg wakker. Zoveel, dat mijn moeder haar baan moest opzeggen. Op de basisschool zat ik meer op de gang dan in de klas.

Na wat onderzoeken kreeg ik de diagnoses ADHD en PDD-NOS. Mijn ouders hebben hulp gevraagd en werden thuis onder andere via videohometraining begeleid. Maar het was voor mijn ouders thuis echt ‘too much’. En uiteindelijk hebben ze moeten besluiten om mij vrijwillig uit huis te plaatsen. Op mijn 7e kwam ik in een behandelgroep te wonen.

Het was voor mijn ouders een heel moeilijk besluit om zo’n jongetje vol energie en vreugde uit een heel hecht gezin te halen. Ook voor mij was het heel moeilijk. Ik mocht de eerste zes weken ook niet naar huis, terwijl ik mijn ouders heel erg miste. Ik kreeg van mijn ouders vijf beertjes, die symbool stonden voor ons gezin, dat op die manier altijd bij elkaar bleef. Dat heeft me wel geholpen. Omdat ik te oud werd voor de behandelgroep moest ik daar weg en ben ik overgeplaatst naar een pleeggezin. Dat was heel lastig. Het gezin was erg religieus, het geloof stond centraal. Ik was er drie jaar, toen mijn ouders vonden dat het genoeg was geweest. Ze haalden me tegen beter weten van mijn pleegouders in, terug naar huis. Ze wilden dat ik een goede band zou opbouwen met mijn zussen.

Ik was toen 13 en volop aan het puberen. Ik kwam met mezelf in de knoop, vroeg mezelf ook af of ik wel goed genoeg was. Mag ik er wel zijn? Ik wist niet welke kant ik op wou. We kregen thuis begeleiding. Omdat ik zoveel energie had, ben ik op een zwemclub gezet. Ik lag wel 5 keer per week in het bad. Ook was ik veel met muziek bezig. Ik werd erg opstandig, kreeg wel medicatie maar nam die niet op tijd en mijn ouders hadden weinig grip meer op mij.

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

Op mijn 16^e ben ik weer uit huis geplaatst. Dit keer in goed overleg met mij en mijn ouders. We hebben het positief ingestoken, niet meer als een grote uithuisplaatsing maar meer als ‘vervroegd op mezelf gaan wonen’. Ik kwam op een behandelgroep, waarbij ik hulp kreeg bij structureren, plannen en mijn zelfbeeld. De begeleiding keek samen met mij naar wat ik nodig had en we werkten toe naar zelfstandigheid, ik mocht een eigen leven opbouwen.

Ik ben daar tot mijn 19^e gebleven. Ik vond het vooral heel moeilijk om mij aan te passen aan de regels en structuur van de groep. Die is heel onnatuurlijk. Ik was gewend om in een gezin te leven. Nu moest ik me steeds verantwoorden. Ik kon ook niet op de zwemclub blijven waar ik zat, mijn leven speelde zich helemaal ‘binnen’ af, ik raakt echt vervreemd van de maatschappij. Ik voelde me ook heel somber in die tijd. Ik had het gevoel alsof ik op planeet jeugdhulp leefde en niet op planeet aarde. Het waren twee compleet verschillende werelden.

Uiteindelijk ben ik er goed uitgekomen, dankzij gesprekken met begeleiders en mijn ouders dat ik niet mijn diagnose ben. Ook school en stage hebben me heel erg geholpen. Daar mocht ik me ontwikkelen, kreeg ik verantwoordelijkheden, complimenten. Ook na mijn opleiding had ik een hele fijne werkplek, waar ik mezelf heb opgewerkt.

Uiteindelijk ben ik via begeleid intern wonen en een RIBW verhuisd naar een eigen, zelfstandig woning met mijn vrouw.

2. In de regio IJsselland heeft elk kind een thuis

“Een jeugdige groeit het mooist op zijn eigen wortels”.

Alle kinderen in de regio IJsselland hebben een thuis. Een thuis is bij voorkeur een ‘gewone gezinssituatie’. Ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Ouders houden ten alle tijden de regie en blijven primair verantwoordelijk voor het opvoeden en opgroeien van hun kinderen. We nemen deze verantwoordelijkheid niet over. Daar waar het ouders niet lukt het kind in een veilige en gezonde gezinssituatie te laten opgroeien, kunnen zij een beroep doen op de lokale voorzieningen van de gemeente.

Ouders en jeugdigen zijn eigenaar van hun eigen welzijn en gezondheid. Dit betekent dat we met en niet over hen praten. Dat we goed luisteren en aansluiten. Indien noodzakelijk durven we moeilijke keuzes te maken bijvoorbeeld als de veiligheid van het kind in de knel komt, en leggen deze uit.

Als het nodig is om vanwege opgroei- of opvoedproblemen of psychische problemen hulp in te zetten en de lokale voorzieningen niet afdoende zijn, dan organiseren we dit als gemeenten samen en met onze partners in en rondom het gezin. Daarin kijken we niet alleen vanuit de jeugdhulp maar met een brede blik vanuit het gehele sociaal domein (armoede, gezondheid, leefstijl etc.) en verwachten we dat de betrokken partijen goed samenwerken. De hulp activeert, vergroot de veerkracht en versterkt het gezin en hun netwerk zodat het gezin uiteindelijk zelf weer verder kan.

Normaliseren

We zetten in op normaliseren en demedicaliseren. Dit betekent dat we – indien nodig – tijdelijk ondersteuning bieden in de natuurlijke omgeving van het kind. Op school, in het gezin, in de buurt of bij de sportverenigingen. Hoe we dit precies gaan doen werken we met betrokken partijen verder uit. Want dit kunnen we als gemeenten niet alleen. Hier hebben we de jeugdhulpaanbieders, onderwijs, (sport)verenigingen maar ook ouders en jeugdigen voor nodig.

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

We zien namelijk ook dat onze gezinnen soms te snel terugvallen op professionele hulp. Als maatschappij zullen we weer moeten leren en accepteren dat de dingen in het leven niet altijd gaan zoals we graag willen zonder daar meteen professionele hulp voor in te zetten. Tegenslagen, ongeluk en teleurstellingen maken onderdeel uit van het leven. We weten/leren hier weer mee om te gaan.

Daar staat tegenover dat de gezinnen waarvan duidelijk is dat hulp en ondersteuning nodig is, dit ook krijgen. Daarbij maken we als eerste gebruik van de voorliggende lokale voorzieningen in iedere gemeente. Waar nodig verwijzen we naar specialistische (jeugd)hulp. Voor alle vormen van hulp en ondersteuning geldt dat het tijdelijk en zo licht als mogelijk is. Inzet van hulp en ondersteuning vindt zo veel als mogelijk plaats in de eigen omgeving van het kind.

Leren en Ontwikkelen

We creëren een context waarin samen leren en ontwikkelen centraal staat. We hebben vertrouwen in alle betrokken partijen en leren op verschillende plekken met elkaar. Vanzelfsprekend maken ook ouders en kinderen hier deel van uit. Samen zorgen we er voor dat alle kinderen in de regio IJsselland zich thuis in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen en opgroeien.

Leiderschap en lef

De ambitie om alle jeugdigen een thuis te laten hebben, vraagt om leiderschap en lef op alle niveaus. Leiderschap en lef van bestuurders, ambtenaren en professionals om keuzes te maken die soms niet voor de hand liggen en het eigen belang of het belang van de organisatie overstijgen, maar wel leiden tot het thuis opgroeien van jeugdigen. We handelen in het belang van het kind. Het vraagt om lef om te kiezen voor innovatie en vernieuwing en niet vast te houden aan het bekende. Het vraagt er ook om dat we de keuzes die we maken, goed uitleggen aan de jeugdige, het gezin en de samenleving. In het maken van deze keuzes en de uitleg daarvan helpen en ondersteunen we elkaar.

Waar gaan we aan werken?

Het hebben van een thuis voor alle jeugdigen in de regio IJsselland stelt voorwaarden aan de organisatie van de jeugdhulp op zowel (boven)regionaal als lokaal niveau. Hieronder laten we zien aan welke voorwaarden we de komende jaren in ieder geval gaan werken.⁵ Daar waar deze voorwaarden het lokale beleid van de gemeenten raakt, is het aan de gemeente dit een plek binnen het eigen beleid te geven.

Voorwaarden en uitgangspunten organisatie van jeugdhulp

1. Een sterk lokaal voorveld. We willen voorkomen dat problemen binnen gezinnen escaleren en inzet van jeugdhulp nodig is. Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is dat iedere gemeente lokaal investeert in een sterk voorveld. Dat in staat is problemen vroegtijdig te signaleren, gezinnen te activeren en de veerkracht te vergroten. Door te activeren en het vergroten van de veerkracht, weten gezinnen (met behulp van het netwerk) om te gaan met de tegenslagen in het leven.
2. Een grotere rol van ouders en jeugdigen. Ouders willen van nature de zorg voor hun kinderen zelf doen. We sluiten aan op deze ambitie en nemen deze zorg niet over. Uiteraard letten we hierin op de veiligheid van het kind.
3. Gemeenten en aanbieders stellen de vraag van de jeugdige en het gezin centraal. Ze werken samen met (lokale) partijen in het voorliggende veld en met Gecertificeerde Instellingen (GI), en kijken over de grenzen van de eigen organisatie heen. Daar waar de noodzakelijke expertise ontbreekt, organiseren aanbieders dit om de jeugdige heen. Bijvoorbeeld door de samenwerking op te zoeken met een partij die wel beschikt over de noodzakelijke expertise. Uitgangspunt hierin is dat er zo min mogelijk 'geschoven' wordt met de jeugdige.
4. Vertrouwen. We werken vanuit vertrouwen: in de jeugdige en het gezin, in professionals, en in alle betrokken partijen.
5. Gezinsgericht werken. We zetten in op gezinsgericht werken en richten ons systeem zo in dat dit mogelijk is. Dit betekent onder andere een gepaste manier van financieren en een goede samenwerking met andere toegangen of loketten in de gemeente, onderwijs en jeugdhulpaanbieders.
6. Analyseren, leren en ontwikkelen. We creëren een context waarin het analyseren, leren en ontwikkelen op alle niveaus centraal staat. Daarin staat het

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

doen en handelen voorop. We maken goede analyses en leren en ontwikkelen aan de hand van cijfers, en door het gesprek met elkaar te voeren over wat wel en niet werkt tegen welke kosten.

7. Bovenregionale samenwerking. We onderzoeken voor welke taken uit de Jeugdwet een bovenregionale samenwerking gewenst is. Waar nodig maken we afspraken met naastliggende of andere regio's. Daarin wordt nauw aangesloten op de landelijke ontwikkelingen.
8. In 'Control' zijn. Om gemeenten lokaal te faciliteren 'in Control' te zijn, blijven we op regionaal niveau voortdurend werken aan het optimaliseren van onze monitor Regionale IJssellandse Monitor (hierna: RIJM). Daarnaast richten we een P&C cyclus in die inzicht geeft in de ontwikkeling van de kosten en de resultaten die er worden bereikt met het uitvoeren van de visie.

CONCEPT

⁵ De opsomming van de voorwaarden en uitgangspunten is een vertrekpunt en kan veranderen door lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen.

3. Regionale samenwerking IJsselland

Gemeenschappelijke Regeling

De samenwerking tussen onze elf IJssellandse gemeenten is geregeld in de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Service Team Jeugd IJsselland. De regeling is sinds 2018 van kracht en heeft als doel de colleges van de elf gemeenten te ondersteunen in de uitvoering van de taken in het kader van de Jeugdwet. In het bijzonder gaat het om de inkoop van diensten in het kader van de specialistische jeugdhulp, het contractmanagement, de (financiële) administratie, monitoring en de uitvoering van regionaal inhoudelijke thema's.

Ontwikkeling naar een lerende regio

Onze samenwerking tussen de elf gemeenten is zich aan het ontwikkelen van het gezamenlijk organiseren van de taken van de Jeugdwet, naar een samenwerking waarin we meer en meer van elkaar willen leren op het gebied van beleid en uitvoering. Deze ontwikkeling zal in de komende jaren worden doorgezet en zich richten op de realisatie van de visie om alle kinderen in de regio IJsselland een thuis te laten hebben. Het idee is dat daar waar we als gemeenten (of een deel daarvan) in het realiseren van de deze visie tegen dezelfde uitdagingen aanlopen, de regio een platform is waarop deze problemen kunnen worden besproken, er van elkaars oplossingen kan worden geleerd of zelfs met elkaar oplossingen kunnen worden ontwikkeld.

Bovenregionale samenwerking

Bovenregionale samenwerking vindt plaats als daar aanleiding toe is. Bijvoorbeeld rondom de inrichting van een bovenregionaal expertisenetwerk of als de continuïteit van de jeugdhulp in het gedrang komt. Het RSJ IJsselland wil goede afspraken maken als het gaat om de bovenregionale samenwerking. Het RSJ IJsselland zal kijken voor welke taken uit de Jeugdwet zij een bovenregionale samenwerking gewenst vindt. De uitkomsten hiervan zullen worden vertaald naar afspraken met de relevante regio's. Daarin wordt nauw aangesloten op landelijke ontwikkelingen.

NAOMI

Hallo, ik ben Naomi. Ik ben 17 jaar en ik woon op dit moment op een behandelgroep en binnenkort mag ik naar een woonslaapunit op het terrein.

Ik woonde tot mijn 12^e bij mijn moeder samen met mijn zusje. Daarna woonde ik twee jaar bij mijn vader. We hebben twee keer bezoek gehad van een organisatie. Ze vertelden ons tijdens het tweede gesprek dat we naar een pleeggezin moesten. Dat was voor ons een hele erge schok.

Mijn en mijn zusje is niet gevraagd wat wij wilden. Ook niet tijdens de rechtszaak. Ook kregen we helemaal geen uitleg over wat er aan de hand was en waarom we weg moesten. Mijn zusje ging eerder weg dan ik en ging naar een gastoudergezin. Ik kwam bij een vrouw die ik al wel kende. Daar wilde ik op zich wel naartoe. Ik was toen 14. Ik vond het heel lastig. Ik moest op de dag van de uitspraak mijn spullen pakken en naar het pleeggezin. Ik vond het heel moeilijk. Ik hoorde veel tegelijk, ik moest afscheid nemen. Ik werd daar helemaal niet op voorbereid.

In het begin ging het wel goed bij het pleeggezin, later niet meer. Ik wist in het begin niet eens dat ik een voogd had. Ze kwam ineens langs om te vertellen dat ze met verlof ging. Ik had niemand met wie ik de situatie kon bespreken. Ik had wel een behandelaar maar die kwam ook maar twee keer langs. Er veranderde veel, ik zat nog wel op dezelfde school maar ik kon niet meer zo snel bij vrienden langs of met uitjes mee, ik werd een buitenstaander. Ik had het er alleen met een vriendin over, maar daardoor verslechterde onze vriendschap. Ik had zo graag met iemand anders over mijn situatie gesproken, dan had ik het met vrienden over leuke dingen kunnen hebben en kunnen ontspannen.

Na een tijdje kreeg mijn vader een relatie met mijn pleegmoeder. Hij kwam vaak langs en dat gaf heel veel spanningen. Ook de kamerindeling werd veranderd, ik kwam ineens met de jongere kinderen op een slaapkamer, dan moest ik steeds zachtjes doen. Ik had meer strijd met mijn pleegmoeder.

Mijn vader ging samenwonen met mijn pleegmoeder. En toen paste ik niet meer in het 'perfecte plaatje'. We hebben bij een groep gekeken waar ik in de zomer zou komen te wonen. Maar de dag na het bezoek kreeg ik een appje dat ik eruit moest. Mijn spullen waren al gepakt. 'Stap maar in want je gaat'. Ik had toen een andere voogd, die alles op alles heeft gezet om te zorgen dat ik op een behandelgroep terecht kon dezelfde dag (en niet op een crisisopvang). Weer kon ik van niemand afscheid nemen, ook niet van mijn school en klasgenootjes. Ik kon niks uitleggen en niks afsluiten. Ik heb ook nooit antwoord gekregen op de vraag waarom het zo moest gaan.

Ik heb een hele fijne voogd, waar ik nog steeds contact mee heb. Zij zet altijd haar beste beentje voor. En ondanks dat ze druk is, komt ze altijd op mijn vragen terug.

Ik heb al weer een tijd contact met mijn moeder. We appen bijna wekelijks en bijna elke maand zie ik haar en mijn halfbroertjes.

Ik zat een jaar op een behandelgroep, daar voelde ik me thuis, ik had mijn eigen kamer en eigen plekje. Nu zit ik op een andere groep, omdat ik maar een jaar op de behandelgroep kon blijven. Binnenkort kan ik naar een eigen unit op het terrein. Daar krijg ik veel meer zelfstandigheid en daar heb ik veel zin in.

4. Transformatie

We zien transformatie⁶ als een manier om onze visie en ambitie te realiseren: “alle kinderen in de regio IJsselland hebben een thuis”. Transformatie begint lokaal, bij preventie en bij de samenwerking met partners in het voorliggend veld. De regionale samenwerking staat ten dienste van deze lokale transformatie.

Jeugdigen en ouders zijn partners in het realiseren van onze visie en ambitie. Dat betekent dat voor transformatie maar ook daarbuiten geldt dat de jeugdige, ouders en het netwerk betrokken worden bij het vinden van de juiste antwoorden. Jeugdigen en ouders (indien nodig het netwerk) zijn volwaardige gesprekspartners op alle niveaus.

Thuis

Een ‘thuis’ is bij voorkeur een gewone gezinssituatie, maar als dat niet mogelijk is dan zo ‘thuis mogelijk’. Denk aan een pleeggezin of een gezinshuis. Thuis betekent ook dat een kind nooit los gezien kan worden van de omgeving – de school of de wijk – waarin het opgroeit. Naar school kunnen is voor een kind belangrijk om zo gewoon mogelijk op te groeien. Dit vraagt om een pedagogisch leefklimaat op school. De voorzieningen in de wijk nodigen uit om gewoon mee te doen en is een veilige plek om groot te worden.

Samen met onze partners

Het realiseren van onze visie en ambitie kunnen we niet alleen. Daarom werken we met bestuurders van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en anderen aan het concretiseren van de ambitie en de betekenis daarvan voor hun organisaties. Deze ambitie werken we met deze partijen uit langs een aantal transformatiethema's: ambulantisering, doorontwikkeling inkoop, gedwongen kader jeugd en verbinding jeugdhulp en onderwijs.

Inzet op kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen en ambulantisering

We willen dat jeugdigen opgroeien in een gezin of in een situatie die daar zo dicht mogelijk bij komt. Dat betekent dat we inzetten op voldoende, gevarieerde en over de regio verspreide kleinschalige en gezinsgerichte woon-

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

vormen, waar de jeugdige kan blijven wonen. En als er jeugdhulp nodig is, wordt deze ondersteuning op die plek gegeven.

Dit betekent dat we samen met aanbieders zoeken naar ambulante alternatieven voor jeugdhulp (ambulantisering). Jeugdhulp is nu nog gekoppeld is aan de plek waar de jeugdige ‘woont’ of opgenomen is. Om deze transformatie te faciliteren kiezen we bij de doorontwikkeling van het inkoopmodel voor het scheiden van wonen en zorg.

Integraal spoedhulpteam

Bij crisis zetten we wanneer nodig een integraal spoedhulpteam in, dat 24/7 bereikbaar en beschikbaar is en gelijk kan bepalen wat nodig is. Daarbij zetten we in op het voorkomen van opname en ondersteunen we het gezin in de thuissituatie.

Netwerk ‘Samen leren en ontwikkelen’

Complexe, meervoudige problemen waardoor gezinnen vastlopen, pakken we gezamenlijk op in het netwerk “Samen leren en ontwikkelen”. Het leren en ontwikkelen in dit netwerk staat in het teken van de visie en ambitie om alle jeugdigen in de regio IJsselland een thuis te laten hebben. In dit netwerk kunnen gezinssituaties ingebracht worden om af te stemmen welke ondersteuning optimaal is voor dit gezin. Het gaat hierbij niet alleen om jeugdhulp, maar juist om de brede context waarbinnen de hulpvraag gesteld wordt. Dit is onderdeel van de soort ondersteuning die nodig is.

Normale kinderen in abnormale situaties

Binnen het gedwongen kader gaat het over normale kinderen die leven in abnormale situaties. Hiermee bedoelen we dat de inzet in het gedwongen kader in veel gevallen niet primair aan het kind ligt, maar aan de situatie waarin het kind zich bevindt. Dit maakt dat we nog meer moeten investeren in het vinden, aanboren en versterken van de eigen kracht van gezinnen en hun netwerk, zodat een kind zo veel als mogelijk in de eigen omgeving en thuissituatie veilig op kan groeien. We kijken niet alleen naar het probleem maar ook naar de oorzaak, zodat we kunnen werken aan het verminderen of zelfs wegnemen van de oorzaak. We zetten daarbij in op het vereenvoudigen en optimaliseren

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

van het jeugdbeschermingsproces met als focus dat dit afgestemd is op de behoefte van de jeugdige en hun ouders.

Normaliseren en demedicaliseren

Eén van de doelen van de Jeugdwet is ‘het demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren van de jeugdsector’. Dit doel streven we bij alle transformatiethe-ma’s na. Bij het thema verbinding jeugdhulp en onderwijs is dit doel expliciet als uitgangspunt genomen. Een jeugdige moet gewoon naar school kunnen en als daar ondersteuning bij nodig is, worden ‘passend’ onderwijs en jeugdhulp op elkaar afgestemd.

Eén van die plekken waar dit thema wordt uitgewerkt is de Regionale Kennis-werkplaats Jeugd IJsselland (hierna: RKJ IJsselland). Deze is in september 2020 gestart als één van de 14 regionale kenniswerkplaatsen jeugd in Nederland. Het thema van de RKJ IJsselland is: ‘Samen normaliseren’. De RKJ IJsselland zoekt samen met jongeren, ouders en professionals uit wat de betekenis is van doelstellingen in de Jeugdwet als: normaliseren, ontzorgen en de-medi-caliseren. Het doel is om kennis op te halen over deze onderwerpen en deze te vertalen naar concrete handreikingen die ingezet kunnen worden bij het maken van beleid en toepast in de praktijk van het verbinden van jeugdhulp en onderwijs. Ook bij gemeenten lopen projecten waarbij het normaliseren van wat nodig is aan ondersteuning om de jeugdige in staat te stellen gewoon naar school te laten gaan.

⁶ Onder transformatie in de jeugdhulp verstaan wij het verbeteren en vernieuwen van het jeugdhulpstelsel. ‘De jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen’.

Bron: <https://voordejeugd.nl/nieuws/voortgang-programma-zorg-voor-de-jeugd/>
College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

5. Inkoop

Wij hebben als gemeenten in de regio IJsselland allemaal onze eigen wettelijke verantwoordelijkheid en ambitie om de jeugdhulp voor onze inwoners goed te organiseren. De toewijzing van de jeugdhulp en de bekostiging ervan is een verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten, zodat de jeugdhulp aansluit op het lokale veld en bij de eigen gemeentelijke uitgangspunten.

Om de beschikbaarheid van voldoende, goede jeugdhulp te waarborgen, werken we voor het inkopen van (specialistische) jeugdhulp samen. Dat zorgt ervoor dat we één duidelijke en stevige opdrachtgever voor jeugdhulpaanbieders zijn en de administratieve lasten worden beperkt..

Met het regionaal inkopen van (specialistische) jeugdhulp willen we tevens de transformatie faciliteren, grip krijgen op de kwaliteit, continuïteit en kosten van jeugdhulpverlening en sturen op de hoeveelheid en de kwaliteit van toetredende aanbieders aan de start en gedurende de contractduur.

Als het gaat om het faciliteren van de transformatie betekent dit onder andere dat we bij het inkopen van jeugdhulp aanbieders contracteren die een bijdrage willen leveren aan de transformatiedoelstellingen en het aanbod van kleinschalige gezinsgerichte woonvormen stimuleren.

Om grip te krijgen op de kwaliteit, continuïteit en kosten van jeugdhulpverleningen verlenen we alleen contracten aan aanbieders die voldoen aan hoge kwaliteitscriteria. Ons streven is tevens om voldoende kwalitatieve jeugdhulp in te kopen bij een zo beperkt mogelijk aantal aanbieders. Ook gaan we sturen op aanbieders met een bovenmatige winstuitkering door alle op dit moment beschikbare voorwaarden zoals de norm “winstuitkeringen in de zorg” op te nemen in de contracten.

Hoe we dat gaan doen, beschrijven we in het doorontwikkelde inkoopmodel dat per 1 januari 2022 ingaat, en werken we tot dan verder uit.

RACHEL

Hallo, ik ben Rachel en ik ben 19 jaar. Sinds kort woon ik bij het RIBW.

Ik woonde tot mijn 16^e thuis bij mijn vader en moeder. Op mijn 13^e kreeg ik last van angst- en stressklachten. Ik dacht eerst dat het door school kwam. Mijn vader heeft dat op school aangegeven en zo kwam ik terecht bij de schoolpsycholoog. Ik wist helemaal niet dat zij er was. Het was heel fijn om naar haar toe te gaan. Ik kon er altijd heen als ik me niet goed voelde. Het hielp me dat ik wist dat er iemand voor me was op school. En zij zorgde er ook voor dat school rekening hield met mijn situatie. En ze hielp me met mindfulness oefeningen.

Mijn klachten waren wel heftiger dan een beetje stress. En ze kwamen niet door school, maar door een ongezonde relatie met mijn moeder. Daarom verwees mijn huisarts me naar een andere psycholoog buiten school. Ik had en heb een hele goede band met mijn vader. Maar ik kon me niet genoeg ontwikkelen thuis, ik werd verbaal mishandeld door mijn moeder. Ik moest mezelf afschermen en dingen verbergen. Ik moest steeds lief zijn tegen mijn moeder, zodat ze normaal tegen me zou doen.

Ik heb in anderhalf jaar tijd wel 6 psychologen gehad. Ik moest steeds opnieuw mijn verhaal doen en de ene behandelaar vatte het ook anders op dan de andere. Ik kreeg de diagnose sociale angststoornis. Ik begreep mijn klachten beter en wist ook waar ik aan moest werken. Maar de gesprekken gingen vooral over hoe het met mij ging en minder over hoe ik mijn klachten in de praktijk echt kon oplossen.

Na de middelbare school ging ik naar een vervolgopleiding. Rond die tijd zei de psycholoog ook dat ik het huis uit moest vanwege de ongezonde relatie met mijn moeder. Ik begreep het niet en wilde dit in eerste instantie ook niet. Mijn moeder was het probleem voor mij en mijn vader, en ik moest ineens het huis uit, dat vond ik oneerlijk. De psycholoog zei dat ik niet naar de adviezen luisterde en dat het leek alsof ik geen hulp wilde omdat ik niets met de adviezen deed. Maar er werd niet naar mij en mijn vader geluisterd. Ik kreeg weinig

begrip voor mijn gevoelens. En ik werd ook niet begeleid in het proces van uit huis gaan, ik kreeg geen emotionele steun.

Ik ben op advies van de psycholoog bij een behandelgroep gaan kijken. Eerst vond ik het niks. Maar na een tweede gesprek leek het me toch wel een goede plek. In het begin had ik meer last van angstklachten, het duurde even voordat ik gewend was en het naar mijn zin had. Ik heb er twee jaar gewoond. Ik had een hele fijne behandelaar, ik kreeg intensieve angstbehandeling en EMDR. Ze waren ook heel actief over wat ik kon doen in plaats van wat er aan de hand was. Ik ben daar echt een stuk verder gekomen met mijn psychische problemen.

Ik heb er twee jaar gewoond. Toen ik 18 werd ben ik met begeleiding op zoek gegaan naar een vervolgplek. Ik heb twee plekken bezocht en wilde graag naar het RIBW. Ik ben daar een stuk zelfstandiger en tegelijkertijd is het een fijn idee dat ik in een huis zit met nog een andere huisgenoot. En dat ik een paar meter verderop kan aanbellen bij het kantoortje. Ik ben er nu ruim een half jaar en het bevalt me heel erg goed.

Mijn klachten nemen niet echt af, ze komen en gaan. Maar ik weet beter hoe ik ermee om moet gaan. Ik durf nog niet zo goed vooruit te kijken over hoe het hierna gaat. Ik ben nu vooral bezig met waar ik aan kan werken.

6. Toegang tot jeugdhulp

Er zijn verschillende toegangen tot gespecialiseerde jeugdhulp: de gemeentelijke toegang, de huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten (zoals een kinderarts), GI's, rechters en officieren van justitie. Zij hebben allemaal een taak in het verkennen van de hulpvraag van de jeugdige of het gezin en het kijken wat er nodig is om weer verder te kunnen. Zij hebben allen een wettelijke verwijso-bevoegdheid voor gespecialiseerde jeugdhulp.

Waar in deze visie wordt gesproken over 'toegang', bedoelen we de gemeentelijke toegang.

Iedere gemeente in de regio IJsselland heeft de toegang tot jeugdhulp op haar eigen manier ingericht, passend bij de lokale situatie, visie en belangen. Wat we gemeen hebben, is dat we inzetten op vijf basisfuncties van de gemeentelijke lokale teams voor de toegang tot hulp.

1. Veilige leefomgeving

Veiligheid is een basiskwaliteit voor een gezonde opvoeding en ontwikkeling. Ouders zijn de eerstverantwoordelijke in de opvoeding en verzorging van hun kind. Helaas is veiligheid in de leefomgeving van het kind niet altijd vanzelfsprekend. Professionals in de toegang hebben vaardigheden om onveilige situaties te signaleren en bespreekbaar te maken met betrokkenen in en buiten het gezin. Zij passen de meldcode toe indien daar aanleiding voor is en organiseren zowel voor als tijdens onveiligheid steun en stabiliteit. Gemeentelijke toegangen werken hierin intensief samen met onder andere Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen.

2. Tijdig signaleren van de vraag

Wij zijn er van overtuigd dat het beter is om te voorkomen dat een jeugdige een beroep moet doen op hulp en ondersteuning door de gemeente. Iedere gemeente zet lokaal in op vroegsignalering en preventie, het versterken van de sociale omgeving van de jongere en de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente. Hulpvragen worden tijdig gesignaleerd en de inzet van voorliggende voorzieningen zorgen ervoor dat minder verwijzingen naar specialistische hulp nodig zijn. De toegang werkt daarbij 'outreaching' en

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

legt verbinding met gezinnen, scholen, kinderopvang, jongerenwerk, huisartsen in de wijk.

3. Vindbare en toegankelijke hulp

Indien een gezin niet op eigen kracht verder kan, weten zij de lokale toegang te vinden. Iedere gemeente heeft een toegang die fysiek vindbaar en laagdrempelig is. Inwoners kunnen informatie vinden over waar ze hun vraag kunnen stellen. Toegankelijkheid gaat ook over sensitieve openheid en nabijheid. De toegang neemt de vraag van de jeugdige of het gezin als vertrekpunt en durft in te zetten op de zelfredzaamheid van het gezin. Voor het gezin en andere partijen is duidelijk waar de toegang wel en niet van is.

4. Handelen met een brede blik

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van een toegang met voldoende en specifieke expertise. De toegang brengt met de jeugdige en het gezin de hulpvraag in kaart. Zij handelt met een brede blik, heeft kennis van multiproblematiek en past integrale vraagverheldering toe. Waar nodig wordt contact gelegd met andere toegangen in de gemeente, het onderwijs of andere partijen. Bijvoorbeeld als er sprake is van armoede of schuldenproblematiek.

Daarbij wordt allereerst gekeken wat de jeugdige, het gezin en het netwerk zelf kunnen. Ouders zijn de eerstverantwoordelijke voor de opvoeding en verzorging van hun kinderen. We gaan daarbij niet uit van het probleem, maar de doelen die het gezin zelf stelt. Bij voorkeur organiseren we samen met de jeugdige en het gezin lichte hulp in de eigen omgeving. Waar nodig verwijst de toegang naar specialistische hulpverlening, die we regionaal hebben ingekocht. Daarbij kijkt de toegang ook wanneer de hulpverlening weer afgeschaald kan worden. Wanneer het ‘goed genoeg’ is en wanneer het gezin weer zelfstandig verder kan. We werken zoveel mogelijk vanuit het normale leven.

Iedere gemeente werkt met SKJ-geregistreerde professionals, al dan niet ondersteund door een (ortho)pedagoog. Toegang en zorgaanbieders weten elkaar te vinden, hebben korte lijnen en handelen vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de jeugdige en het gezin. Gemeenten en zorgaanbieders

College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

streven naar een goede match en voorkomen dat jeugdigen van de ene naar de andere hulpverlener gaan en steeds opnieuw hun verhaal moeten doen. Uitgangspunt is dat jeugdhulp tijdelijk, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig wordt ingezet.

5. Leren en verbeteren

De basis voor de transformatie ligt op lokaal niveau, bij de gemeenten.

Gemeenten zetten in op preventie, organiseren de (integrale) toegang en zorgen voor de basisvoorzieningen in de gemeente. De lokale toegang staat dicht bij de inwoner, kent de sociale kaart en de voorliggende voorzieningen in de wijk en werkt op casusniveau intensief samen met zorgaanbieders. Op regionaal niveau vindt kennisuitwisseling plaats tussen toegangen van de gemeenten. Gemeenten leren van elkaar als het gaat om de inrichting van de toegang, inzet van voorliggende voorzieningen, samenwerking met derde verwijzers, of het betrekken van ouders en jeugdigen. We gaan er vanuit dat de meeste gezinnen passende hulp krijgen aangeboden vanuit de lokale toegangen. Als dit niet lukt, kan samenwerking op regionaal niveau helpend zijn.

Samenwerking met derde verwijzers

Ook huis- en jeugdartsen en gecertificeerde instellingen vormen een toegang tot specialistische jeugdhulp. Met huisartsen wordt vooral lokaal de samenwerking gelegd. Veel gemeenten hebben in samenwerking met de huisarts een jeugdconsulent of POH-jeugd op locatie van de huisarts. Met de Gecertificeerde Instellingen is, conform de Jeugdwet, afgesproken dat zij bij de bepaling van in te zetten jeugdhulp in contact treden met de verantwoordelijke gemeente.

7. In Control

We willen als gemeenten ‘in Control’ zijn. Organisaties zijn omgeven met interne en externe onzekerheden die de realisatie van de doelstellingen in gevaar kunnen brengen. Een organisatie is ‘in Control’ als ze deze onzekerheden onderkent en maatregelen neemt om deze te ondervangen.

We hebben de verantwoordelijkheid om de onzekerheden binnen de jeugdhulp goed en tijdig in beeld te hebben om zo de juiste maatregelen tijdig te kunnen nemen. Zo kunnen we de organisatie van het RSJ IJsselland goed besturen en tegelijkertijd de rol van opdrachtgever nemen richting de jeugdhulpaanbieders.

De grootste risico's en onzekerheden vanuit bovenstaand perspectief voor ons liggen in de beheersing van de kosten van de jeugdhulp. De mate van voorspelbaarheid van de kosten is klein of zeer lastig. Het is immers niet bekend wie zich morgen bij de Toegang meldt met een vraag om jeugdhulp en we hebben slechts deels invloed op de totstandkoming van de verwijzingen. Een deel van de verwijzingen komt tot stand via de zogenaamde derde verwijzers.

Wel kunnen we met behulp van monitoring trends waarnemen in bijvoorbeeld de vraag naar jeugdhulp. Dit beeld kan worden aangevuld vanuit de contacten met aanbieders en overige betrokkenen en een basis bieden voor het besturen van de eigen organisatie en de invulling van het opdrachtgeverschap.

Sturing op regionaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieders

Het RSJ IJsselland wil haar rol als opdrachtgever van de regionaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieders verder versterken. Duidelijk moet zijn wat het RSJ verlangt van de jeugdhulpaanbieders en hoe de jeugdhulpaanbieders hier vervolgens invulling aan geven. Afspraken hierover moeten goed zijn vastgelegd in de contracten die het RSJ IJsselland afsluit met de jeugdhulpaanbieders. Vervolgens kan op basis van deze contractafspraken sturing plaatsvinden. Dit vereist enerzijds een goede samenwerkingsrelatie tussen de aanbieders en het RSJ en anderzijds de beschikbaarheid van de juiste sturingsinformatie.

De sturing is gericht op de kwaliteit, kosten en de continuïteit van jeugdhulp in de regio IJsselland. Concrete indicatoren waarop gestuurd wordt zijn bijvoorbeeld declaratiegedrag van jeugdhulpaanbieders, instroom in de jeugdhulp, gemiddelde doorlooptijd van hulpverleningstrajecten, uitstroom uit de jeugdhulp en de effecten van de ingezette hulpverleningstrajecten.

De Regionale IJssellandse Monitor (RIJM) zal voorzien in de noodzakelijke sturingsinformatie en vergelijking hiervan maken tussen de gemeenten.⁷ We kennen als gemeenten de signalen over kwaliteit, kosten en continuïteit vanuit de praktijk. Het combineren van deze informatie met de sturingsinformatie vanuit RIJM geeft een basis waarop het contractmanagement in samenwerking met de gemeenten prestatiedialogen kan voeren met de jeugdhulpaanbieders.

Continuïteit van jeugdhulp

De continuïteit van jeugdhulp is een groot goed binnen de regio IJsselland. Daar waar de continuïteit in het gedrang komt, heeft het RSJ een escalatieroute ingericht. In de afgelopen jaren heeft de escalatieroute haar waarde bewezen en menigmaal de continuïteit van jeugdhulp kunnen borgen door goede afspraken te maken met aanbieders. De continuïteit van jeugdhulp kan onder druk komen te staan door een verslechterende financiële positie van een jeugdhulpaanbieder. Het RSJ IJsselland zal per aanbieder een afweging maken hoe hier mee om te gaan. Een belangrijk aspect daarin is uiteraard de borging van de continuïteit van jeugdhulp maar ook de mate waarin de aanbieder bijdraagt aan de te realiseren (transformatie)doelen binnen de regio.

Om te voorkomen dat de continuïteit van jeugdhulp in het gedrang komt zal het RSJ IJsselland bij de selectie van aanbieders met wie contracten worden aangegaan, preventief aandacht besteden aan de financiële positie. Ook zal nadrukkelijk gekeken worden naar aanbieders met een bovenmatige winstuitkering. Daarom worden in de contracten alle hierover beschikbare voorwaarden opgenomen, zoals onder andere de norm winstuitkeringen in de zorg. Het contractmanagement zal periodiek aandacht hebben voor de ontwikkeling van deze financiële positie bij de gecontracteerde aanbieders.

Goede samenwerking contractmanagement en toegangen

Een goede sturing op jeugdhulpaanbieders vereist een goede samenwerking tussen de lokale toegangen en het regionale contractmanagement. De toegangen moeten grip hebben op het verwijzingsproces en regie voeren op de hulpverleningstrajecten. Het contractmanagement zal in gesprekken met de aanbieders de knelpunten die de toegangen ervaren bespreekbaar maken en sturen op het oplossen ervan. Aan de andere kant kan het zijn dat aanbieders knelpunten ervaren bij de gemeentelijke toegangen. Ook deze knelpunten zal het contractmanagement bij de toegangen bespreekbaar maken en sturen op het oplossen daarvan.

Monitoren uitvoering Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland

Het RSJ IJsselland gaat de uitvoering van de regionale visie nauwgezet volgen. De vraag die voortdurend gesteld moet worden is of er in de regio gewerkt wordt conform de regionale visie en in hoeverre dit leidt tot de realisatie van de gestelde doelen.

Om de uitvoering van de regionale visie te volgen zal het RSJ een klankbordgroep inrichten. De klankbordgroep zal bestaan uit een vertegenwoordiging van stakeholders die betrokken zijn bij de uitvoering van de jeugdhulp zoals een vertegenwoordiging van het bestuur van het RSJ IJsselland, jeugdhulp-aanbieders, toegangen en jeugdigen en ouders. De klankbordgroep komt periodiek bij elkaar en bespreekt de mate waarin de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland wordt uitgevoerd.

Daarnaast wordt gekeken welke sturingsinformatie inzicht geeft in de uitvoering van de Regionale Visie en in welke mate RIJM hierin kan voorzien. Mocht daar een verschil inzitten, zal gekeken worden hoe de benodigde sturingsinformatie beschikbaar komt.

⁷ Waar RIJM (nog) niet voorziet in deze noodzakelijke sturingsinformatie zal in samenspraak met de werkgroep monitoring, het AO, MO en/of BO gekomen worden tot doorontwikkeling van het managementinformatiesysteem. College van burgemeester en wethouders - 11 mei 2021 - 2021_B&W_00242

Bijlagen

Bijlage 1. Begrippenlijst

We zijn in deze begrippenlijst zoveel mogelijk uitgegaan van de begrippen zoals opgenomen in de Jeugdwet en de Regeling Jeugdwet.

Aanbieders	Jeugdhulpaanbieders.
GI	Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die een certificaat hebben om kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uit te voeren.
GR	Gemeenschappelijke Regeling. Het RSJ is een Gemeenschappelijke Regeling en het bestuur bestaat uit de elf wethouders van de deelnemende gemeenten.
Inkoop van jeugdhulp	De manier waarop gemeenten komen tot afspraken met jeugdhulpaanbieders over het toewijzen, hulpverleners, bekostigen, administreren, verantwoorden en beheersen van jeugdhulp.
Jeugdhulp	Door gemeenten geïndiceerde hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jeugdhulpaanbieder	Organisatie van jeugdhulpverleners of een zelfstandig werkende jeugdhulpverlener.
Jeugdhulpverlener	Professional die jeugdhulp verleent.
Jeugdige	Kind of jongere tot 18 jaar, of tot 23 jaar in het geval van verlengde jeugdhulp of jeugdhulp die gegeven wordt in het kader van het Jeugdstrafrecht.
Jeugdwet	Wet (van 1 maart 2014) waarin regels staan over de verantwoordelijkheid van gemeenten voor (het beschikbaar stellen van) preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.
Ouder	Gezaghebbende ouder, adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt.

Passend Onderwijs	Het doel van de Wet passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. Alle leerlingen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden. Scholen bieden daarom extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben, zoals kinderen met leer- of gedragsproblemen.
Pleegouder	Iemand die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en daartoe een pleegcontract heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder.
RSJ IJsselland	Het Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland is de organisatie die namens de elf gemeenten in de regio IJsselland onder andere verantwoordelijk is voor de aanbesteding en begeleiding van de inkoop van jeugdzorgtrajecten en -producten.
Toegang	Met toegang bedoelen we in deze visie de gemeentelijke (lokale) toegang. De medewerkers van de toegang hebben de volgende taken: -het analyseren van de vraag van de jeugdige en zijn opvoeders; -de jeugdige en zijn opvoeders adviseren over welke hulp het meest passend is en samen komen tot een goede keuze voor de in te zetten jeugdhulp; -er zorg voor dragen dat de gekozen jeugdhulp beschikbaar is.
Transformatie	Verbeteren en vernieuwen van het jeugdhulpstelsel. De jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen.
Verwijzers	Verwijzers zijn organisaties of persoon die de jeugdige en/ of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Naast de gemeentelijke toegang kunnen dat ook huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten (zoals een kinderarts), GI's, rechters en officieren van justitie zijn.

PLANNING & BESLUITVORMING
Regionale Visie Jeugdhulp 2021-2025

Q3 2020

Visie Jeugdhulp 2016-2020

NVO - Norm voor Opdrachten gemeenschap

Transformatie

Doorontwikkeling inkoop

Input ophalen voor nieuwe visie

Q4 2020

Bestuurlijk "24 uren" overleg

Regionale bijeenkomsten Gemeenteraden

Q1 2021

Concept visie toetsen bij betrokkenen

Visie vaststellen

Uitvoering

Thema bijeenkomst Ambtelijk Overleg

Werkessies Jeugdhulp aanbieders

de Toegang

2025

Kerngroep Transformatie

Jongeren (raden)

Gesprek Regionale Cliënten Platform

In samenwerking met leveranciers, zorgaanbieders en de gemeenten van BSU en Usselland

Regionaal Serviceteam Jeugd Usselland

